

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΕΞΥΠΝΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ 2014-2020

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε νομοθετικές προτάσεις για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020 τον Οκτώβριο 2011

Το παρόν αποτελεί ένα ενημερωτικό δελτίο από μία σειρά που επισημαίνει τα βασικά στοιχεία της μελλοντικής προσέγγισης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Ποιο είναι το ζήτημα;

Ποιος είναι ο στόχος;

Τι προτείνεται;

Ποια είναι τα πρακτικά αποτελέσματα;

Ποιες οι διαφορές σε σχέση με την περίοδο 2007-2013;

Οι Εθνικές/Περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγικές RIS3), είναι ολοκληρωμένες δράσεις τοπικού οικονομικού μετασχηματισμού, οι οποίες κάνουν πέντε σημαντικά πράγματα:

- » Επικεντρώνουν την υποστήριξη της πολιτικής και τις επενδύσεις σε βασικές εθνικές/περιφερειακές προτεραιότητες, προκλήσεις και ανάγκες για ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση.
- » Αξιοποιούν τα δυνατά σημεία κάθε χώρας/περιφέρειας, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά της και τη δυναμική για αριστεία.
- » Υποστηρίζουν την τεχνολογική, καθώς και τη βασισμένη στην πρακτική καινοτομία και στοχεύουν στην τόνωση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα.
- » Επιτυγχάνουν την πλήρη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων παραγόντων και ενθαρρύνουν την καινοτομία και τον πειραματισμό.
- » Αναπτύσσονται βασισμένες σε αποδείξεις και περιλαμβάνουν αξιόπιστα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ποιο είναι το ζήτημα;

[↑ Επάνω](#)

- » Προκειμένου να ανακάμψει από την οικονομική πτώση, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) χρειάζεται την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς περιορισμούς ανάπτυξη⁽¹⁾. Αυτό προϋποθέτει μια **περιεκτική ευρωπαϊκή στρατηγική καινοτομίας**, όπως περιγράφεται στο έγγραφο **«Ένωση Καινοτομίας»**⁽²⁾ που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο 2010. Η έμφαση δίνεται στην **επένδυση στην έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα** σε κάθε Κράτος Μέλος και περιφέρεια της ΕΕ, προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως η δυναμικότητα της Ευρώπης.
- » Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμεί οι εθνικές και περιφερειακές αρχές σε όλη την Ευρώπη να καταρτίσουν **στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση**, έτσι ώστε να είναι δυνατή η χρήση των **διαρθρωτικών ταμείων** της ΕΕ **πιο αποδοτικά και να αυξηθούν οι συνέργειες** μεταξύ διαφορετικών εθνικών, περιφερειακών και ευρωπαϊκών πολιτικών, καθώς και μεταξύ δημόσιων και **ιδιωτικών επενδύσεων**.
- » Έξυπνη εξειδίκευση σημαίνει **εντοπισμός των μοναδικών χαρακτηριστικών και μέσων κάθε χώρας και περιφέρειας**, επισημαίνοντας **τα συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα κάθε περιφέρειας**, και συγκεντρώνοντας τοπικούς παράγοντες και πόρους γύρω από ένα **όραμα για το μέλλον τους που άγεται από την αριστεία**.

Σημαίνει επίσης ενίσχυση των περιφερειακών συστημάτων καινοτομίας, μεγιστοποίηση των ροών γνώσης και εξάπλωση των ωφελειών της καινοτομίας σε όλο το εύρος της περιφερειακής οικονομίας.
- » Η έξυπνη εξειδίκευση είναι ουσιώδης για την **πραγματικά αποτελεσματική έρευνα και τις επενδύσεις στην καινοτομία**. Στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την **πολιτική συνοχής**⁽³⁾ την περίοδο 2014-2020, προϋπόθεση για **τη χρήση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) την περίοδο 2014-2020** θα είναι η υποστήριξη αυτών των επενδύσεων.

(1) http://ec.europa.eu/europe2020/index_el.htm

(2) http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm

(3) http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_en.cfm

Το σκεπτικό της πολιτικής RIS3

» **Να καταστεί η καινοτομία μια προτεραιότητα για όλες τις περιφέρειες**

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» προϋποθέτει να εξετάσουν οι διαμορφωτές πολιτικής τον τρόπο αλληλοσυσχέτισης των διαφορετικών πτυχών της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς περιορισμούς ανάπτυξης. Οι ολοκληρωμένες στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης απαντούν σε περίπλοκες αναπτυξιακές προκλήσεις μέσω της προσαρμογής της πολιτικής στο περιφερειακό πλαίσιο.

Η RIS3 υποστηρίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας βασισμένων στη γνώση και την επίτευξη ανάπτυξης όχι μόνο σε σημαντικούς πόλους της έρευνας και της καινοτομίας (E&K), αλλά και σε λιγότερο αναπτυγμένες και αγροτικές περιοχές.

Η RIS3 αποτελεί βασικό τμήμα της προτεινόμενης αναμόρφωσης της πολιτικής συνοχής της ΕΕ καθώς υποστηρίζει τη θεματική επικέντρωση και ενισχύει το στρατηγικό προγραμματισμό και τον προσανατολισμό προς τις επιδόσεις.

» **Να επικεντρώσει τις επενδύσεις και να δημιουργήσει συνέργειες**

Η RIS3 επικεντρώνει τις προσπάθειες οικονομικής ανάπτυξης και τις επενδύσεις στα σχετικά δυνατά σημεία κάθε περιοχής, αξιοποιώντας τις οικονομικές ευκαιρίες και τις αναδυόμενες τάσεις, και ενεργοποιούμενη προς την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης.

Η RIS3 ενισχύει την προστιθέμενη αξία, τον αντίκτυπο και την αναγνωρισιμότητα της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης. Εξασφαλίζει την αξία των χρημάτων σε εποχές σφικτών προϋπολογισμών και (πιο) περιορισμένων δημόσιων πόρων.

Η RIS3 διασφαλίζει συνέργειες μεταξύ ευρωπαϊκών πολιτικών και χρηματοδότησης, συμπληρώνοντας εθνικά και περιφερειακά προγράμματα και ιδιωτικές επενδύσεις.

» **Να βελτιώσει τις καινοτόμες διαδικασίες**

Η RIS3 απαιτεί έξυπνες, στρατηγικές επιλογές και χάραξη πολιτικών βασισμένων σε αποδείξεις. Οι προτεραιότητες καθορίζονται στη βάση στρατηγικών πληροφοριών σχετικά με τα μέσα ⁽⁴⁾, τις προκλήσεις ⁽⁵⁾, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και τη δυναμική για αριστεία μιας περιφέρειας ⁽⁶⁾.

Στη RIS3 εντάσσεται και η διασφάλιση ότι το μείγμα πολιτικών, δηλαδή ο συνδυασμός εργαλείων πολιτικής που είναι διαθέσιμος σε συγκεκριμένο περιφερειακό περιβάλλον – ενισχύσεις, δάνεια και άλλη υποστήριξη – είναι αποτελεσματικός στην επίτευξη των στόχων της συνολικής πολιτικής, βοηθά τις επιχειρήσεις και επιτρέπει τη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων.

Η RIS3 περιλαμβάνει την ανάπτυξη δεικτών αποτελεσμάτων και τη χρήση τους για την δημιουργία, καθοδήγηση και προσαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων. Προωθούν έτσι τη συνεχή αξιολόγηση και εκμάθηση πολιτικών, την κοινή χρήση εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ περιφερειών.

(4) Συμπεριλαμβανομένων βιομηχανικών δομών, συστάδων, πανεπιστημίων, ερευνητικών ινστιτούτων, επιστήμης, τεχνολογίας, δεξιοτήτων, ανθρώπινου κεφαλαίου, περιβάλλοντος, πρόσβασης στην αγορά, συστημάτων διακυβέρνησης, και σχέσεων και συνδέσεων με άλλες περιφέρειες.

(5) Συμπεριλαμβανομένων δημογραφικής γήρανσης, αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας, απομακρυσμένης τοποθεσίας και περιβαλλοντικών πτυχών.

(6) Για παράδειγμα, SWOT, ανάλυση προοπτικών και τάσεων, αντιστοίχιση τεχνολογιών, ανάλυση συστάδων, επιχειρηματική γνώση των αγορών.

» **Να βελτιώσει τη διακυβέρνηση και να εμπλέξει πιο στενά όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες**

Η RIS3 ενθαρρύνει όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες να ενωθούν για ένα κοινό όραμα. Συνδέει μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, ενθαρρύνει την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και βοηθά στη δημιουργία ενός κοινωνικού και δημιουργικού κεφαλαίου εντός της κοινότητας.

Η διαδικασία της RIS3 πρέπει να είναι διαδραστική, να άγεται από την περιφέρεια και να βασίζεται στη συναίνεση. Αν και το ακριβές μείγμα των εμπλεκόμενων φορέων θα εξαρτάται από το περιφερειακό πλαίσιο, είναι σημαντικό να εμπλακούν πλήρως όλοι οι εταίροι στην ανάπτυξη, υλοποίηση και παρακολούθηση στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης.

Το οικονομικό σκεπτικό

» **Να αναπτυχθούν και υλοποιηθούν στρατηγικές οικονομικού μετασχηματισμού**

Η RIS3 απαιτεί μια ολοκληρωμένη, τοπική προσέγγιση στο σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικών. Οι πολιτικές πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στο τοπικό πλαίσιο, αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν διαφορετικά μονοπάτια προς την περιφερειακή καινοτομία και την ανάπτυξη.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνει:

- α) αναζωογόνηση παραδοσιακών τομέων μέσω δραστηριοτήτων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και νέες εξειδικευμένες αγορές,
- β) εκσυγχρονισμό μέσω υιοθέτησης και διάχυσης νέων τεχνολογιών,
- γ) διαφοροποίηση σε τεχνολογικό επίπεδο από υφιστάμενες εξειδικεύσεις σε συναφή πεδία,
- δ) ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω ριζικής τεχνολογικής αλλαγής και ριζοσπαστικών καινοτομιών, και
- ε) εκμετάλλευση νέων μορφών καινοτομίας όπως η ανοικτή και η κατευθυνόμενη από τον χρήστη καινοτομία, η κοινωνική καινοτομία και η καινοτομία υπηρεσιών.

» **Να αποκριθεί σε οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις**

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει έναν ασταμάτητο παγκόσμιο ανταγωνισμό για ταλέντα, ιδέες και κεφάλαια. Ταυτόχρονα, η δημοσιονομική λιτότητα απαιτεί συχνά από τις κυβερνήσεις να επικεντρώνουν τους περιορισμένους πόρους σε λίγες περιοχές και μέτρα με πραγματική δυναμική για τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και ανάπτυξης.

Οι περισσότερες περιφέρειες μπορούν να αποκτήσουν ένα πραγματικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της εύρεσης εξειδικευμένων αγορών, ή ενσωματώνοντας νέες τεχνολογίες σε παραδοσιακούς κλάδους και αξιοποιώντας την «έξυπνη» περιφερειακή δυναμική τους.

Οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης μπορούν επίσης να αποτελέσουν ένα ισχυρό εργαλείο για την αντιμετώπιση κοινωνικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών και ενεργειακών προκλήσεων, όπως η δημογραφική αλλαγή, η αποτελεσματική διαχείριση πόρων, η ενεργειακή ασφάλεια και η αντοχή στην κλιματική αλλαγή.

» **Να γίνουν οι περιφέρειες πιο εμφανείς σε διεθνείς επενδυτές**

Δίνοντας έμφαση σε αυτό που προσφέρει σε μια περιφέρεια τη μεγαλύτερη ανταγωνιστική της ικανότητα, η έξυπνη εξειδίκευση βοηθά στην τοποθέτηση της περιφέρειας σε επιμέρους παγκόσμιες αγορές/εξειδικευμένες αγορές και διεθνείς αλυσίδες αξίας.

Για να προσελκυσθούν ιδιωτικές επενδύσεις και να κερδηθεί η προσοχή διεθνών επενδυτών, είναι σημαντικό να γίνει επώνυμη (brand) η εξειδίκευση μιας περιφέρειας σε έναν επιμέρους τομέα της γνώσης ή εξειδικευμένη αγορά και να υπάρξει σταθερή και ολοκληρωμένη υποστήριξη στην κατεύθυνση ενίσχυσης αυτής της εξειδίκευσης.

» **Να βελτιωθούν οι εσωτερικές και εξωτερικές συνδέσεις μιας περιφέρειας**

Η βελτίωση των εσωτερικών συνδέσεων αποτελούσε για καιρό σήμα κατατεθέν της πολιτικής καινοτομίας (π.χ. δίκτυα τριπλής και τετραπλής έλικας, τρίγωνα γνώσης, συνεργασίες πανεπιστημίων-επιχειρήσεων, συστάδες, κλπ.).

Ωστόσο, οι περιφέρειες χρειάζεται επίσης να είναι εξωστρεφείς, να τοποθετούνται σε ευρωπαϊκές και παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, και να βελτιώνουν τις συνδέσεις και τη συνεργασία τους με άλλες περιφέρειες, συστάδες και παράγοντες της καινοτομίας. Αυτό είναι σημαντικό για τη διεθνοποίηση των επιχειρήσεών τους, προκειμένου να επιτευχθεί κρίσιμη δυναμική των δραστηριοτήτων των συστάδων και να δημιουργηθούν εισροές γνώσης συναφούς με την υφιστάμενη γνωσιακή βάση της περιφέρειας ⁽⁷⁾.

» **Να αποφευχθούν αλληλεπικαλύψεις και αντιγραφές σε στρατηγικές ανάπτυξης**

Στο παρελθόν, οι περιφέρειες που αντιμετώπιζαν αναπτυξιακές προκλήσεις προσπαθούσαν συχνά να αντιγράψουν τις ίδιες ή παρόμοιες προτεραιότητες άλλων περιφερειών με ηγετική θέση ακόμα κι όταν είχαν λίγα μέσα και μικρές πιθανότητες να εξελιχθούν σε παγκόσμιο ηγέτη στους τομείς που είχαν επιλέξει.

Η RIS3 ενθαρρύνει τις περιφέρειες να υιοθετήσουν πολιτικές που είναι ρεαλιστικά προσαρμοσμένες στις ικανότητες, ευκαιρίες και ανάγκες τους.

Η διεθνής και σε τεχνολογικό επίπεδο διαφοροποίηση είναι το κλειδί για την (επανα-)τοποθέτηση μιας περιφέρειας σε ένα παγκόσμιο, έντονα δυναμικό και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, και για την ανάδειξη της στρατηγικής της σε σχέση με άλλων περιφερειών.

» **Να συγκεντρωθεί μια «κρίσιμη μάζα» πόρων**

Η RIS3 μπορεί να διασφαλίσει ότι οι πόροι για την έρευνα και την καινοτομία θα φτάσουν το επίπεδο κρίσιμης μάζας, δηλαδή θα έχουν επαρκή δυναμική για να γίνουν αυτο-συντηρούμενοι, ή κρίσιμης δυναμικής, με την υποστήριξή τους μέσω στοχευμένων δράσεων ενίσχυσης ανθρώπινων πόρων και υποδομών γνώσης.

Αποδίδει σαφώς η επικέντρωση σε περιοχές πραγματικής δυναμικής και ισχύος σε σχέση με τη διασπορά μικρών επενδύσεων σε μη συνδεδεμένες περιοχές. Η κρίσιμη μάζα/δυναμική μπορεί να συγκεντρωθεί είτε εσωτερικά μέσα στην περιφέρεια, είτε μέσω εσωπορισμού (insourcing) και συνεργασίας με άλλες περιφέρειες.

» **Να προωθηθεί η διάχυση γνώσης και τεχνολογικής διαφοροποίησης**

Ο πιο πολλά υποσχόμενος τρόπος για να προωθήσει μια περιφέρεια τη βασισμένη στη γνώση ανάπτυξή της είναι μέσω της διαφοροποίησης σε τεχνολογίες, προϊόντα και υπηρεσίες που συνδέονται στενά με υφιστάμενες κυρίαρχες τεχνολογίες και την περιφερειακή βάση δεξιοτήτων. Η διάχυση της γνώσης είναι άκρως επιτυχημένη όταν πραγματοποιείται εντός συναφών κλάδων (σε αντίθεση με τη διαφοροποίηση σε μη συνδεδεμένους τομείς).

Μέσα από τους πιο επιτυχημένες υφιστάμενες συστάδες θα προκύψουν νέοι κλάδοι, μόνο όμως αν εγκαταλειφθούν τα σύνορα μεταξύ τομέων. Αυτό που μετρά δεν είναι η διαφοροποίηση αφ'εαυτής αλλά η εξειδικευμένη τεχνολογική διαφοροποίηση σε αναδυόμενες οικονομικές δραστηριότητες. Αφαιτηρία της είναι η υφιστάμενη περιφερειακή γνώση και οικονομικές δυνατότητες και στόχος οι συναφείς αλλά υψηλότερης προστιθέμενης αξίας δραστηριότητες.

(7) <http://www.eurada.org/site/files/No%20Nonsense%20Guide-E.pdf> (EURADA, Directory of «no-nonsense» activities to build S3-minded regions, Νοέμβριος 2011).

Συνεπώς, οι περιφέρειες πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη συμπληρωματικότητα μεταξύ συναφών οικονομικών δραστηριοτήτων, και να βρουν καλύτερους τρόπους να συνδυάσουν τα δυνατά τους σημεία έτσι ώστε να δημιουργηθούν νέες παραγωγικές δυνατότητες σε περιοχές με υψηλή δυναμική ανάπτυξης (π.χ. σταυρωτή ομαδοποίηση συστάδων).

Τι προτείνεται;

[↑ Επάνω](#)

Ως μέρος της πολιτικής συνοχής της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να θέσει **την έξυπνη εξειδίκευση ως αρχική προϋπόθεση** (επονομαζόμενη «*εκ των προτέρων όροι*») **για την υποστήριξη επενδύσεων** για δύο βασικούς στόχους πολιτικής:

1. Ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας (ο στόχος Ε&Κ), και
2. Ενίσχυση της πρόσβασης σε και της χρήσης ΤΠΕ ποιότητας (ο στόχος ΤΠΕ)

Για το στόχο Ε&Κ:

Εφαρμόζεται μια εθνική ή περιφερειακή στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση που:

- βασίζεται σε ανάλυση SWOT για να επικεντρώσει τους πόρους σε ένα περιορισμένο σύνολο προτεραιοτήτων έρευνας και καινοτομίας,
- περιγράφει μέτρα προς τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων σε έρευνα, τεχνολογία και ανάπτυξη (ΕΤΑ),
- περιέχει ένα σύστημα παρακολούθησης και επισκόπησης,
- εξετάζει ότι ένα Κράτος Μέλος υιοθετεί ένα πλαίσιο που περιγράφει τους διαθέσιμους πόρους του προϋπολογισμού για έρευνα και καινοτομία, και
- εάν ένα Κράτος Μέλος έχει υιοθετήσει ένα πολυετές σχέδιο κατάρτισης προϋπολογισμού και απόδοσης προτεραιοτήτων για επενδύσεις που συνδέονται με προτεραιότητες της ΕΕ (Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Φόρουμ Ερευνητικών Υποδομών – ΕΣΦΕΥ).

Για το στόχο ΤΠΕ:

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για έξυπνη εξειδίκευση, περιλαμβάνεται ένα κεφάλαιο για την ψηφιακή ανάπτυξη που περιέχει:

- κατάρτιση προϋπολογισμού και απόδοση προτεραιοτήτων σε μέτρα μέσω ανάλυσης SWOT που υλοποιείται σύμφωνα με το Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη,
- μια ανάλυση που αφορά την εξισορρόπηση της υποστήριξης για τη ζήτηση και την παροχή τεχνολογιών της τεχνολογίας και των πληροφοριών (ΤΠΕ),
- μετρήσιμους στόχους για τα αποτελέσματα της δράσης σχετικά με τον ψηφιακό αλφαριθμητισμό, τις δεξιότητες, την ηλεκτρονική ένταξη, την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και την ηλεκτρονική υγεία, όπως αυτοί ευθυγραμμίζονται με τις υφιστάμενες εθνικές ή περιφερειακές στρατηγικές στα πεδία αυτά, και
- μια αξιολόγηση των αναγκών για ενισχυμένη δημιουργία ικανοτήτων ΤΠΕ.

Η Επιτροπή προτείνει επίσης να γίνει η έξυπνη εξειδίκευση **αρχική προϋπόθεση για την επίτευξη υποστήριξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)** ⁽⁸⁾ προκειμένου να καλλιεργηθεί η μεταφορά γνώσης και η καινοτομία στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές.

(8) COM(2011) 627.

Ποια είναι τα πρακτικά αποτελέσματα;

[↑ Επάνω](#)

Οι εκ των προτέρων όροι της RIS3 απαιτούν τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες της ΕΕ **να καθορίσουν τις εξειδικεύσεις γνώσης** που ταιριάζουν καλύτερα στη δυναμική καινοτομίας τους, στη βάση των μέσων και των δυνατοτήτων τους.

Αυτό πρέπει να το κάνουν μέσω μιας διαδικασίας **«ανακάλυψης της επιχειρηματικότητας»**, δηλαδή της εμπλοκής βασικών παραγόντων της καινοτομίας και επιχειρήσεων. Έτσι, αντί να είναι μια στρατηγική που επιβάλλεται άνωθεν, η έξυπνη εξειδίκευση εμπλέκει **και φέρνει σε συνεργασία επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια** για να καθοριστούν οι πιο πολλά υποσχόμενες περιοχές εξειδίκευσης ενός Κράτους Μέλους ή περιφέρειας, αλλά και να εντοπιστούν οι αδυναμίες που παρεμποδίζουν την καινοτομία⁽⁹⁾.

Στη συνέχεια, οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές πρέπει να συντάξουν **ένα έγγραφο όπου θα περιγράφεται η προτεινόμενη στρατηγική για την εν λόγω χώρα ή περιφέρεια** και, συγκεκριμένα, οι **σχεδιαζόμενες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις συμπεριλαμβανομένων αυτών από διαρθρωτικά ταμεία στην έρευνα**, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία.

Αυτή η στρατηγική δεν πρέπει μόνο να αξιοποιήσει ή/και να στοχεύσει στην **περιφερειακή επιστημονική αριστεία** αλλά επίσης να υποστηρίξει **τη βασισμένη στην πρακτική («μη τεχνολογική») καινοτομία**⁽¹⁰⁾ και να συμπεριλάβει την υιοθέτηση και διάχυση **της γνώσης και της καινοτομίας**.

Η στρατηγική πρέπει να έχει δυνατότητα αυτο-αξιολόγησης και, εάν είναι δυνατόν, αξιολόγησης από ομότιμους.

Πιο εξειδικευμένη καθοδήγηση για περιφέρειες και Κράτη Μέλη αναφορικά με τον τρόπο ανάπτυξης και υλοποίησης στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση θα είναι διαθέσιμη με τη μορφή ενός μεθοδολογικού και πρακτικού οδηγού προς δημοσίευση στα τέλη Φεβρουαρίου 2012. Αυτός ο οδηγός βρίσκεται στη διαδικασία ανάπτυξης με την υποστήριξη της **Πλατφόρμας έξυπνης εξειδίκευσης** που ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Ιούνιο 2011. Τη διαχείριση της Πλατφόρμας έχει μια ομάδα στο Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ-IMTM) στη Σεβίλλη, της Ισπανίας. Παρακολουθείται από μια Διοικούσα Επιτροπή που περιλαμβάνει εμπειρογνώμονες από διάφορα τμήματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Λαμβάνει επίσης δεδομένα από μια Ομάδα Ανάκλασης (Mirror Group) που περιλαμβάνει ευρωπαίους υψηλόβαθμους εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους δικτύων. Θα προσφέρει μια σειρά υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων καθοδήγησης, κατάρτισης και υποστήριξης σε εθνικές/περιφερειακές στρατηγικές με αξιολόγηση από ομότιμους. Ενθαρρύνονται τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες να εγγραφούν στην Πλατφόρμα με μια επίσκεψη στην αρχική σελίδα της⁽¹¹⁾.

(9) http://ec.europa.eu/invest-in-research/monitoring/knowledge_en.htm (cf. D. Foray και συν, Έξυπνη εξειδίκευση – η ιδέα, Ιούνιος 2009).

(10) Για παράδειγμα, κοινωνικές και καινοτομίες υπηρεσιών, δράση για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων, νέα επιχειρηματικά μοντέλα και μέτρα ζήτησης όπως δημόσιες προμήθειες.

(11) <http://ipts.jrc.ec.europa.eu/activities/research-and-innovation/s3platform.cfm>

Ποιες οι διαφορές σε σχέση με την περίοδο 2007-2013;

[↑ Επάνω](#)

Η έξυπνη εξειδίκευση δεν είναι κάτι νέο. Αντίθετα, είναι **μια εκλέπτυνση και αναβάθμιση της υφιστάμενης μεθοδολογίας για τον προγραμματισμό διαρθρωτικών ταμείων.** Βασίζεται σε 15 χρόνια εμπειρίας στην υποστήριξη στρατηγικών καινοτομίας στις περιφέρειες, και την **οικονομική σκέψη πρώτης γραμμής** από μείζονες διεθνείς θεσμούς όπως η Διεθνής Τράπεζα, ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ. Οι πιο προηγμένες περιφέρειες συμμετέχουν ήδη σε παρεμφερείς στρατηγικές ασκήσεις, όπως υπογραμμίζεται από την πρωτοβουλία «Περιφέρειες για την οικονομική αλλαγή⁽¹²⁾» ή το Περιφερειακό παρατηρητήριο καινοτομίας⁽¹³⁾. Το νέο είναι ότι η Επιτροπή προτείνει να τεθούν αυτές οι στρατηγικές **ως προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ.** Τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες της ΕΕ **πρέπει να έχουν θεσπίσει στρατηγικές RIS3 πριν εγκριθούν τα επιχειρησιακά τους προγράμματα που υποστηρίζουν αυτές τις επενδύσεις.**

(12) http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/index_en.cfm

(13) <http://www.rim-europa.eu/>